

Sorry

driekwart van de wereld te hulp moeten schieten, en dat kan natuurlijk alleen maar als wij minstens driemaal zo veel verdienen als al die 'arme mensen'. De Nederlandse verzorgingsstaat kent beslist zo zijn verdiensten. Als iemand doodziek is en geopereerd moet worden, dan gebeurt dat, ongeacht de kosten. Ben ik voor.

Als iemand oud is en der dagen moe, hoeft zo iemand niet te bedelen op straat of gekke acrobatische kunstjes te vertonen met het reumatische lijf. Uitstekend. Maar voor de 'geestelijke solidariteit' is die verzorgingsstaat natuurlijk een ramp geweest. Want waarom zou je een straatartiest of een kelner nog een fooi geven? Daar betalen we toch al belastingen voor?

De verschrikking zit 'm in het verschil tussen gunst en recht. Het is nobel van de samenleving als geheel wanneer zij een vangnet bouwt voor de meest nooddriftige mensen, zoals de oude Drees ooit voor ogen stond met zijn AOW. Maar op het moment dat 17-jarige jongens, met drie joints in de mond en verder allemaal lichaamsdelen waar niets aan mankeert, gaan schreeuwen dat zij 'gewoon recht hebben' op een uitkering, is er iets dramatisch misgegaan.

Dat 'recht' is namelijk van een heel andere orde dan bijvoorbeeld het recht op vrije meningsuiting, vergadering of religie. Dat uitkeringsrecht is echt een heel stuk minder fundamenteel. Politici die dat niet willen erkennen, ondergraven uiteindelijk de democratie, want die is bedoeld voor autonome burgers die zo min mogelijk leunen op de Staat. Nog een laatste punt: mag ik de hoop uitspreken dat door deze crisis het 'individualisme' alleen maar toeneemt? Solidair zijn met een groep is makkelijk, dat doe je heel globaal. Maar solidair zijn met dat ene individu? Dat kost moeite en is dus niet gratis.

Want wat niks kost, sorry, da's ook niks waard.

► JOSEPHINE GREEN

▷ gewaardeerd in de samenleving. Leiderschap is mensen faciliteren om samen te werken en samen doelen te bereiken. Dus die nieuwe rol zal ook een ander type mens aantrekken. En ik denk dat die rol vrouwen beter ligt.'

Maar hebzucht en ambitie laten zich toch zeker niet zomaar afschaffen?

'Nou, ik weet dat niet. De aard van het beestje kun je niet veranderen. Maar volgens mij zijn het structuren die het beste of het slechtste in mensen naar boven brengen. De oude structuren stimuleren hebzucht omdat je maar twee kanten op kan: omhoog of omlaag. En het is maar wat je onder ambitie verstaat. Bij de oude ambitie ging het erom de top te bereiken. Bij de nieuwe ambitie gaat het om eigen doelen en competenties. Het gaat niet meer om conformisme, aansprakelijkheid en indekken, maar om eigen verantwoordelijkheid en autonomie.'

U vindt het de hoogste tijd voor verandering, en die voorspelt u ook. Is de wens hier niet een beetje de vader van de gedachte?

'Oh, maar daar ben ik volkomen op mijn gemak mee. In deze kritische fase hebben we een gouden kans. Het is de *era of big ideas*. Daar ga ik mij niet voor verontschuldigen. Ik ben trots op mijn subjectiviteit en mijn bijdrage aan het debat over de toekomst van onze samenleving. Als we slim genoeg zijn, kunnen we ons naar een duurzame en socialere samenleving ontwikkelen.'

Nederland noemt u een 'interessant en geweldig sociaal experiment'. U roemt de ethiek en het welvaartssysteem, die u mede in verband brengt met de beperkte omvang van het land. Ook voorziet u een grote toekomst voor regionale economieën en lokale gemeenschappen. Waarom gaat het dáár allemaal gebeuren?

'Decentralisatie en kleinschaligheid hebben de toekomst. Kleine bedrijven hebben nooit goede pr gehad, terwijl ze robuuster, flexibeler en creatiever zijn. Ze zijn de toekomst. Consumenten hebben het contact verloren met het productieproces. Dat heeft ons vervreemd. Door massaproductie was er geen sprake van een holistische aanpak. Het hele jaar door de perfecte aardbei kunnen kopen? Daar is niets sociaals aan. We zullen daarom onze economieën decentraliseren en een lokale industrie opbouwen die is geworteld in de gemeenschap. Dat zal tegelijk voor geld en welbevinden zorgen.' ◀

FRED STEENBERGEN

Met vier miljoen vrijwilligers is Nederland een baken van sociale betrokkenheid vergeleken met andere landen. Onder hen zijn ook vele UWV'ers. Zo is Fred Steenbergen, ICT testspecialist bij UWV, intensief betrokken bij Stichting Dierenopvang Bosnië. Vakantie? Nee dank, hij bouwt liever een mooi hok voor zwerfhonden.

Waarom hebt u juist voor dit initiatief gekozen?

'Mijn vrouw en ik wilden graag vrijwilligerswerk doen, maar niet volgens een strak schema. Sommige organisaties vragen dat je op vaste tijden komt. Met ons werk is dat lastig. Maar ja, nu is het alsnog uit de hand gelopen. We zijn er elke avond mee bezig en gaan een paar keer per jaar naar Bosnië om te helpen. Dat zie ik trouwens als een actieve vakantie.'

Kunnen jullie nog normaal op vakantie?

'We hebben één keer gewandeld in Oostenrijk, op aanraden van onze ouders die wilden dat we ook eens een normale vakantie zouden hebben. Dat hebben we maar één dag volgehouden, toen zijn we naar Bosnië doorgereken. We dachten steeds: we zouden nu ook dat hok kunnen maken. Het geeft zo veel voldoening.'

Geïnspireerd? Kijk op www.hondenopvang.com

Ik ken ze wel, de mensen die 'eigenlijk heel blij' zijn met de economische crisis die nu al weer zo'n jaar rondwaart. Die mensen verdienen allemaal meer dan 150.000 euro per jaar, wonen niet zelden in een compleet pand aan een Amsterdamse gracht en vinden het vooral zo prettig dat alles weer lekker 'basic' wordt. Ik houd niet zo van die mensen. Ik houd ook niet van die gratis praatjes over de 'hebzucht' die de oorzaak zou zijn van deze economische malaise. Diezelfde 'hebzucht' heeft er namelijk decennialang voor gezorgd dat Nederlanders steeds beter gingen verdienen. Dat ook Mien en Jan eerst naar Spanje en zes jaar later naar de Dominicaanse Republiek konden – *all inclusive*. Dat Ahmed en Rachida niet, zoals hun vader, in de fabriek gingen werken, maar meer dachten aan de Kunstacademie. Zonder winstmaximalisatie waren al die heel gewone dingen niet gebeurd, zoals we veertig jaar lang hebben kunnen constateren in communistische landen. Trouwens, geen woord dat zo uitgewoond is als 'solidariteit'. Werkelijk, zodra ik het hoor, trek ik mijn pistool (dat ik als nette Nederlander natuurlijk niet bezit). Solidariteit met wie, met wat? Met arme mensen? Hoe arm? 'Nederlands arm' of 'Bangladesh arm'? Dan zouden we toch

